МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету культурології та соціальних комунікацій
_____Наталя КОРЖИК
“28” серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІТАЛІЙСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ
(профілізація: «Оперний спів»)

Галузі знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність В 5 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма: Музичне мистецтво

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків, 2026

Розробник: **Боровенська Тетяна Олексіївна,** старший викладач кафедри психології, педагогіки та філології

Мова навчання: українська

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології, педагогіки та філології
Протокол № 1 від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри _____ Дмитро ПРИХОДЬКО

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій
Протокол № 1 від «28» серпня 2026 р.

Голова ради факультету _____ Наталя КОРЖИК

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 9</td><td>Галузь знань:

В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Індивідуальне науково-дослідне завдання:</td><td rowspan="4">Спеціальність:
В 5 Музичне мистецтво</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>1, 2</td><td>1, 2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 270</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>1, 2, 3</td><td>1, 2, 3</td></tr>
<tr><td rowspan="13">Годин для денної / заочної форм навчання:
аудиторних – 84/24
самостійної роботи – 186/246</td><td rowspan="13">Ступінь:
магістр</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>84 год.</td><td>24 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>186 год.</td><td>246 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю</td></tr>
<tr><td colspan="2">Залік: 1, 2 семестри
Екзамен: 3 семестр</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 1/2.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна **«Італійська мова»** є обов'язковим освітнім компонентом професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В5 «Музичне мистецтво» освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» профілізації «Оперний спів».

Зміст дисципліни спрямований на поглиблення іншомовної комунікативної компетентності здобувачів, формування професійного володіння італійською мовою в контексті оперного виконавства, удосконалення орфоепічних, фонетичних, лексико-граматичних і мовленнєвих навичок, необхідних для роботи з італомовним вокальним репертуаром, осмисленого відтворення музично-поетичного тексту та художньо переконливої вокальної інтерпретації.

Навчання передбачає практичне опанування нормативної італійської вимови, особливостей вокальної фонетики, артикуляції, наголошування, інтонаційної та ритмічної організації італійського мовлення; засвоєння професійної музичної термінології; удосконалення навичок читання, перекладу й змістового аналізу італомовних текстів оперних арій, речитативів, ансамблів та інших вокальних творів. Особлива увага приділяється взаємозв'язку слова і музики, виразності вокальної дикції, природності мовленнєвого інтонування та точності відтворення поетичного тексту у співі.

Практична підготовка здійснюється на матеріалі італійської мови повсякденного та професійного спілкування, музичної термінології, оперних лібрето й вокальних творів різних історичних епох і стильових напрямів. Здобувачі вдосконалюють навички сприймання італійського мовлення на слух, усного й писемного висловлювання, роботи з оригінальними текстами, фонетичного та змістового опрацювання вокальних партій. Опанування мовного матеріалу безпосередньо пов'язується з практикою оперного виконавства, сценічним втіленням художнього образу та професійною комунікацією в міжнародному музично-мистецькому середовищі.

Обсяг дисципліни становить **9 кредитів ЄКТС (270 годин)**. Вивчення дисципліни здійснюється протягом першого та другого років підготовки й охоплює три семестри (1-й, 2-й і 3-й) за денною та заочною формами здобуття вищої освіти.

Для **денної форми навчання** загальний обсяг дисципліни становить 270 годин, із яких 84 години (31,1 % загального обсягу) відведено на аудиторні практичні заняття, а 186 годин (68,9 %) — на самостійну роботу здобувачів вищої освіти.

Для **заочної форми навчання** загальний обсяг дисципліни також становить 270 годин, із яких 24 години (8,9 % загального обсягу) передбачено для аудиторних практичних занять, а 246 годин (91,1 %) — для самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Основними формами організації освітнього процесу є практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти та контрольні заходи. Лекційні й лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку в 1-му та 2-му семестрах і екзамену в 3-му семестрі. Контроль передбачає оцінювання рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності, засвоєння лексико-граматичного матеріалу, володіння нормативною італійською вимовою, навичками читання, перекладу, змістового та фонетичного опрацювання італомовних вокальних текстів, а також здатності практично застосовувати набуті мовні знання у професійній діяльності оперного співака.

Статус дисципліни — обов'язкова.

Метою навчальної дисципліни є формування та вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти профілізації «Оперний спів», забезпечення практичного володіння італійською мовою як важливим засобом професійної вокально-виконавської діяльності; розвиток навичок нормативної вимови, вокальної орфоепії, артикуляційної чіткості, розуміння й художньо осмисленого відтворення італомовного музично-поетичного тексту; формування здатності самостійно працювати з оперними лібрето, вокальними партіями та професійною музичною термінологією, використовувати італійську мову в процесі художньої інтерпретації оперного репертуару та професійного спілкування.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна відповідно до ОПП «Музичне мистецтво»

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність спілкування іноземною мовою.
	ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
	СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
	СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

Програмні результати навчання
відповідно до ОПП «Музичне мистецтво»

Програмні результати навчання	РН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.
	РН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
	РН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
	РН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
	РН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово- стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
	РН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. ***Самопрезентація та професійна комунікація вокаліста в міжнародному музичному середовищі.***

Розвиток мовленнєвих умінь, необхідних для представлення себе та власної професійної діяльності. Опрацювання лексики й мовних моделей для створення професійної біографії, представлення репертуару, участі в конкурсах, прослуховуваннях, майстер-класах та інших професійних заходах. Практика ведення короткого професійного діалогу та презентації власного творчого досвіду.

Тема 2. ***Мовна взаємодія вокаліста у репетиційному та сценічному процесі.***

Опрацювання мовних засобів, необхідних для комунікації під час репетицій та підготовки сценічного виступу. Формування навичок висловлення прохання, уточнення, пропозиції, згоди чи заперечення, а також розуміння професійних інструкцій. Моделювання типових комунікативних

ситуацій за участю вокаліста, викладача, диригента, режисера та концертмейстера.

Тема 3. ***Професійне спілкування вокаліста в італомовному театрально-концертному середовищі.***

Розширення активного словникового запасу, пов'язаного з театральною, концертною та репетиційною діяльністю. Практичне опрацювання комунікативних ситуацій, пов'язаних із репетиціями, виступами, організацією професійної діяльності та взаємодією з учасниками творчого процесу. Розвиток уміння підтримувати професійний діалог та адекватно реагувати на комунікативні ситуації.

Тема 4. ***Побутова та соціокультурна комунікація під час перебування в італомовному середовищі.***

Розвиток мовленнєвих умінь для повсякденного спілкування під час навчання, роботи, гастрольних поїздок та перебування в Італії. Опрацювання ситуацій, пов'язаних із проживанням, транспортом, харчуванням, придбанням необхідних товарів і послуг, орієнтацією в міському середовищі. Ознайомлення з окремими соціокультурними нормами та моделями комунікативної поведінки в італомовному середовищі.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	**Кількість годин**					
	Денна форма			**Заочна форма**		
	усього	**Практичні**	**СРС**	**усього**	**Практичні**	**СРС**
Тема 1. Самопрезентація та професійна комунікація вокаліста в міжнародному музичному середовищі	65	20	45	65	6	59
Тема 2. Мовна взаємодія вокаліста у репетиційному та сценічному процесі	75	24	51	75	6	69
Тема 3. Професійне спілкування вокаліста в італомовному театрально-концертному середовищі	75	24	51	75	6	69
Тема 4. Побутова та соціокультурна комунікація під час перебування в італомовному середовищі	55	16	39	55	6	49
Усього годин	**270**	**84**	**186**	**270**	**24**	**246**

4. Теми семінарських / практичних / індивідуальних занять

Теми практичних занять

Назва теми	Тема практичного заняття	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Самопрезентація та професійна комунікація вокаліста в міжнародному музичному середовищі	Самопрезентація італійською мовою. Особисті відомості, освіта, вокальна спеціалізація	2	2
	Представлення творчої біографії, виконавського досвіду та вокального репертуару	2	—
	Професійне спілкування під час конкурсів, прослуховувань і майстер-класів	2	—
	Практика діалогічного мовлення. Представлення власної творчої діяльності	2	—
Разом за темою 1		**8**	**2**
Тема 2. Мовна взаємодія вокаліста у репетиційному та сценічному процесі	Професійна лексика репетиційного процесу. Розуміння інструкцій викладача, диригента та концертмейстера	2	2
	Мовні конструкції для висловлення прохання, уточнення, згоди та заперечення	2	—
	Комунікативні ситуації під час вокальної репетиції. Взаємодія з учасниками творчого процесу	2	—
	Практика професійного діалогу. Поточний контроль засвоєння мовного матеріалу	2	—
Разом за темою 2		**8**	**2**
Тема 3. Професійне спілкування вокаліста в італомовному театрально-концертному середовищі	Основна лексика оперного театру та концертної діяльності	2	2
	Професійна комунікація з диригентом, режисером, концертмейстером та артистами	2	—

	Моделювання типових ситуацій театрально-концертної діяльності	2	—
Разом за темою 3		**6**	**2**
Тема 4. Побутова та соціокультурна комунікація під час перебування в італомовному середовищі	Повсякденне спілкування. Знайомство, звертання, мовленнєвий етикет	2	2
	Комунікативні ситуації під час проживання, пересування містом і користування послугами	2	—
	Соціокультурні особливості спілкування в Італії. Поточний контроль	2	—
Разом за темою 4		**6**	**2**
Усього за 1 семестр		**28**	**8**

Матеріали до семінарських/ практичних занять доступні на сайті навчання за дистанційним форматом Мудл.

5. Теми самостійної роботи

на кожний семестр

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
1	Удосконалення навичок самостійної професійної презентації італійською мовою	2	3
2	Підготовка розгорнутої презентації власної творчої діяльності та вокального репертуару	3	3
3	Опрацювання мовних моделей для аргументованого представлення професійних намірів	3	4
4	Розвиток навичок вільного професійного діалогу під час міжнародних конкурсів і прослуховувань	3	4
5	Самостійна підготовка усного виступу на професійну тематику	3	4
6	Закріплення професійної італійської термінології вокально-репетиційного процесу	3	4
7	Опрацювання складніших мовленнєвих конструкцій для обговорення виконавських і сценічних завдань	3	4
8	Удосконалення розуміння усного італійського мовлення в професійних ситуаціях	3	5

9	Самостійний фонетичний і змістовий аналіз італомовних текстів оперного репертуару	4	5
10	Моделювання професійної мовленнєвої взаємодії під час підготовки оперної вистави	4	5
11	Поглиблене опрацювання спеціалізованої термінології театрально-концертної діяльності	4	5
12	Самостійне складання професійних діалогів у процесі організації оперної постановки	4	5
13	Розвиток навичок обговорення творчих та організаційних питань італійською мовою	4	6
14	Опрацювання письмових матеріалів професійного спрямування: листування, оголошень, програм і повідомлень	4	6
15	Удосконалення мовленнєвої гнучкості у нестандартних професійних комунікативних ситуаціях	4	6
16	Закріплення лексико-граматичних конструкцій для повсякденного спілкування	2	2
17	Розвиток навичок спонтанного мовлення в побутових і соціокультурних ситуаціях	2	2
18	Опрацювання особливостей мовленнєвого етикету та комунікативної поведінки в Італії	2	3
19	Комплексне повторення професійної та загальновживаної лексики, удосконалення усного мовлення	2	3
20	Систематизація вивченого матеріалу, виконання тренувальних завдань і підготовка до підсумкового екзамену	3	3
	Усього	**62**	**82**

6. Методи навчання. Форми поточного та підсумкового контролю

Методи навчання: практичний метод у поєднанні з наочним методом (демонстрація й обговорення презентацій, таблиць, малюнків на практичних заняттях); словесний метод (бесіда, дискусія), робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування); гейміфікація; метод кейсів; аудіо-, відеоматеріали, інтерактивні платформи; самостійна робота (підготовка коротких доповідей, діалогів, виконання практичних завдань, написання есе).

7. ВИДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль: робота на практичному занятті, зокрема виконання практичних завдань та усні відповіді/коментування; виконання домашніх завдань, виконання контрольних робіт.

Семестровий контроль: залік.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

– Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;

– Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ (ЗА МАКСИМАЛЬНИМИ ЗНАЧЕННЯМИ) ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ЇХ НАКОПИЧЕННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТОРНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наведені в таблиці форми оцінювання та схема розподілу балів:

Тема	Контрольний захід	Форма проведення контрольного заходу	Максимальні бали за результатами оцінювання контрольних заходів за формами навчання
			денна
Поточний контроль			
Тема 1-2	Контрольна робота	комп’ютерне тестування; усне опитування	30
Тема 3-4	Контрольна робота	комп’ютерне тестування; усне опитування	30
Семестровий контроль			
Іспит		оцінювання здійснюється за накопичувальною системою за результатами поточного контролю	40
Поточний контроль			

Загальні критерії оцінювання та розподіл балів за видами роботи

Іспит 1 сем.	

Робота на занятті (аудиторна+дз)	**<u>аудиторна:</u>** 14**б** – по 1 б за кожне практичне заняття. **Відмінно (0,5):** активна участь, правильність і повнота відповідей, ініціатива у висловлюваннях. **Добре (0,4):** досить активна участь, наявність певної кількості граматичних/лексичних, фонетичних помилок, що не порушують змісту мовлення. **Задовільно (0,3):** слабка активність, наявність певної кількості граматичних/лексичних, фонетичних помилок, що порушують розуміння змісту мовлення, відповіді короткі/неповні. Задовільно (достатньо) (0,2): поодинокі відповіді, наявність значної кількості граматичних, лексичних, фонетичних помилок, що суттєво порушують розуміння змісту мовлення. Незадовільно (0): здобувач відсутній на занятті або не працює. **<u>дз</u>** (виконання завдань на платформі мудл): **12 б.**
	Поточний контроль: усна частина 18 б+ письмова частина 16 б = 34 б
Усний контроль	**1. Фонетика (**знання та відтворення звуків, інтонації, наголос) **відмінно** – правильно відтворює всі/майже всі звуки; чітко дотримується правил наголосу та інтонації; вільно і впевнено читає та промовляє. **дуже добре** – загалом правильно відтворює більшість звуків; допускає поодинокі похибки у вимові чи наголосі, які не заважають розумінню. **добре** – відтворює лише частину звуків правильно; іноді спотворює наголос чи інтонацію; вимова зрозуміла, але не завжди чітка. **задовільно** – часто плутає або спотворює звуки; неправильно ставить наголос; має труднощі з інтонацією; вимова ускладнює сприйняття. **незадовільно –** не володіє основами фонетики; не може правильно відтворювати звуки чи інтонацію; мова малозрозуміла. **2.Лексика (знання слів за темою)** **відмінно** – знає всі/майже всі слова та вирази модуля; дає точні переклади; розуміє й правильно пояснює значення. **дуже добре** – знає більшість слів; допускає окремі помилки у значенні чи формі, але загалом орієнтується. **добре** – знає частину слів, плутає значення; демонструє неповне засвоєння лексики модуля. **задовільно** – знає лише окремі слова; не може пояснити значення чи переклад. **незадовільно** – не володіє лексикою модуля. **3. Усне мовлення (монолог і/або діалог)** **Обов'язково**: використання вивченої лексики та граматики. **відмінно** – висловлювання логічне, послідовне, добре структуроване; здобувач активно використовує опрацьований лексико-граматичний матеріал; правильна вимова, інтонація, мінімум граматичних помилок; бере активну участь у діалозі. **добре** – висловлювання зрозуміле, загалом логічне; більшість граматичних і лексичних структур використано правильно; можливі окремі помилки, що не впливають на розуміння. **задовільно** – висловлювання уривчасте, іноді нелогічне; здобувач рідко використовує вивчений граматичний і лексичний матеріал; багато помилок, які ускладнюють сприйняття. **незадовільно** – висловлювання дуже коротке, майже не відповідає завданню; відсутня структурованість; численні лексичні та граматичні помилки. **0 балів** – здобувач не виконує завдання, відсутнє спілкування. **0 балів** – мовлення відсутнє.
Письмовий контроль	**Письмова контрольна робота на платформі MOODLE**

Разом:	**60**
	Іспит – 40 балів
Усна частина	**20 б** **Усна частина іспиту з іноземної мови складається з двох частин:** **1) Монологічне мовлення. Відповідь на індивідуальні запитання за тематикою вивченого матеріалу** **2) Діалогічне мовлення. Обговорення з партнером зображення/ситуації.**
Письмова частина	**Письмова екзаменаційна робота на платформі MOODLE – 20 б**

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Bailini, S., Consonno, S. (2005). *I Verbi Italiani: Grammatica Esercizi e Giochi.* AlmaEdizioni.
2. Bidoggia E., Marin T. (2021). *Progetto Nuovissimo Italiano 2. Corso di lingua e civiltà italiana.* Edilingua.
3. Brioschi, D. (2016). *L'italiano nell'aria 2*. Edilingua.
4. Brioschi, D.(2015*). Dispensa di pronuncia. Corso di italiano per cantanti lirici e amanti dell'opera*. Edilingua.
5. Chiappini, L., & De Filippo, N. (2014). *Congiuntivo, che passione! Teoria e pratica per capire e usare il congiuntivo in italiano*. Bonacci Editore.
6. Hanff, H. (2012). *Nuova Grammatica Pratica Della Lingua Italiana - A1/B2*. Alma Edizioni.
7. Olivares, P., Seguì, M.J., Alcaraz, E. (2021). *L'italiano per l'opera. Corso di lingua italiana per cantanti d'opera, musicisti e operatori.* Alma Edizioni.
8. Pegoraro, S. (2020). *Fonetica pratica della lingua italiana.* Alma Edizioni.
9. Pellegrino, T., Ercolino, E. (2021). *Il nuovo utile e dilettevole. Volume A1-B1*. Loescher.
10. Ruggeri, F., Ruggeri, S. (2019). *100 dubbi di grammatica italiana.* AlmaEdizioni.
11. Боровенська Т.О. (2022). *Фонетика італійської мови. Теорія та практика.* Методичні рекомендації для студентів музичних закладів вищої освіти. Харків.
12. Боровенська Т.О. (2023). *Словник-довідник лексики італійських вокальних творів*. Харків.

13. Боровенська, Т. О. (2019). *Benvenuto all'opera italiana: навчальний посібник з італійської мови для студентів спеціальності «Академічний спів».* ФОП Панов А. М.

14. Боровенська, Т. О. (2024). *Навчальний посібник з італійської мови для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня* (Частина 1).